

**COLEGIUL DE CRIMINOLOGIE,
ADMINISTRARE ȘI DREPT „VALERIU BUJOR”
CATEDRA DE DISCIPLINE JURIDICE ȘI ADMINISTRATIVE**

**CURRICULUMUL DISCIPLINAR
BAZELE ANTREPRENORIATULUI**

**SPECIALITATEA 42110 – JURISPRUDENȚĂ
CALIFICAREA 341105 – GREFIER**

Autor(i):

Recenzent(ți):

Adresa Curriculumului în internet:

APROBAT

Consiliul profesoral, proces-verbal nr. _____
din _____ 2021

Chișinău, 2021

STANDARD CURRICULAR

I. PRELIMINARII	3
II. MOTIVAȚIA, UTILITATEA MODULULUI PENTRU DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ.....	3
III. COMPETENȚELE PROFESIONALE SPECIFICE MODULULUI	6
IV. ADMINISTRAREA MODULULUI	6
V. UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE	6
VI. REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE	8
VII. STUDIUL INDIVIDUAL GHIDAT DE PROFESOR.....	9
VIII. SUGESTII METODOLOGICE.....	10
IX. SUGESTII DE EVALUARE A COMPETENȚELOR PROFESIONALE.....	11
X. RESURSELE NECESARE PENTRU DESFĂȘURAREA PROCESULUI DE STUDII.....	12
XI. RESURSE DIDACTICE RECOMANDATE ELEVILOR.....	12

I. PRELIMINARII

Educația antreprenorială a devenit un element important al formării inițiale și continue a specialiștilor din diverse domenii, datorită contribuției efective pe care aceasta o are la dezvoltarea inițiativei antreprenoriale în societate, oferirea diverselor oportunități de realizare în carieră și integrare socio-profesională a specialiștilor debutanți. Antreprenoriatul reprezintă o oportunitate în edificarea unei cariere de succes, deoarece spiritul antreprenorial este caracteristic persoanelor cu idei noi, care pun în mișcare mecanismele creșterii economice și contribuie la rezolvarea multiplelor probleme socio-economice ale țării. Predarea acestei discipline este deosebit de eficace în cadrul formării profesionale inițiale, deoarece elevii sunt aproape de încadrarea în muncă, iar desfășurarea unei activități independente poate reprezenta o opțiune importantă pentru dezvoltarea carierei acestora.

Elevul care va beneficia de studierea acestei discipline, va avea cunoștințe și abilități obținute în cadrul disciplinelor de cultură generală.

Funcțiile curriculumului. Funcțiile de bază ale Curriculumul sunt:

- didactică și desfășurarea procesului educațional din perspectiva unei pedagogii axate pe competențe;
- reper pentru proiectarea și formarea de competențe la elevi;
- componentă de bază pentru elaborarea strategiei de evaluare și certificare;
- componentă fundamentală pentru elaborarea manualelor tipărite, manualelor electronice, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Beneficiarii curriculumului. Curriculumul este destinat:

- profesorilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar;
- autorilor de manuale și ghiduri metodologice;
- membrilor comisiilor pentru examenele de calificare;
- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării, dobândite în contexte non-formale și informale.

Scopul acestei discipline este să ofere elevilor instrumente reale pentru creativitate, rezolvare eficientă a situațiilor-problemă, analiză obiectivă a ideilor de afaceri, comunicare eficientă în stabilirea relațiilor de parteneriat în mediul profesional, conducere și evaluare a oricărui proiect prin asumarea conștientă a riscurilor ce țin de realizarea acestuia. Elevii se pot simți mult mai siguri de sine în ceea ce privește înființarea propriei lor afaceri, dacă își vor putea testa ideile într-un mediu educațional propice.

Beneficiile educației antreprenoriale nu se limitează doar la stimularea înființării noilor afaceri inovatoare și creării locurilor de muncă. Antreprenoriatul și spiritul antreprenorial presupun un set de competențe necesare tuturor, ajutând persoanele să devină mai creative și mai sigure în orice activitate pe care o întreprind în context social și cotidian.

În procesul de elaborare a curriculum-ului au fost luați în considerație următorii factori:

- 1) necesitatea ajustării ofertei educaționale la cerințele actuale ale pieței muncii;
- 2) experiența națională și internațională de elaborare a curriculum-ului disciplinar;
- 3) necesitatea de a oferi un răspuns adecvat cerințelor sociale, exprimate în termeni de finalități de instruire evaluabile, achiziționate la încheierea procesului de instruire profesională.

II. MOTIVAȚIA, UTILITATEA MODULULUI PENTRU DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ

Disciplina *Bazele antreprenoriatului* este un curs de inițiere a elevilor în conceptele de bază ale antreprenoriatului și urmărește dezvoltarea la elevi a competențelor, ce le vor permite valorificarea eficientă a propriului potențial, iar în perspectivă, inițierea și gestionarea eficientă a unor activități antreprenoriale. În

cadrul disciplinei de studiu se prezintă sub o formă explicită și accesibilă noțiunile generale referitoare la activitatea antreprenorială, caracteristica bazei legislative și a modalităților de lansare și gestionare a unei afaceri, strategiile și reperele esențiale în elaborarea planului de afaceri, precum și diverse opțiuni de finanțare și susținere a activității de antreprenariat.

Competențe de exprimare culturală și de conștientizare a valorilor culturale

În abordarea conceptuală psiho-pedagogică, competența reprezintă un ansamblu integrat de cunoștințe, capacități, atitudini exersate adecvat și spontan în diferite situații, mobilizând, reorganizând resursele interne și externe pentru atingerea unui scop sau scopuri în contextul experienței sociale autentice. Din perspectiva abordării pe competențe, curriculum-ul la disciplina Bazele antreprenoriatului este orientat spre formarea competențelor antreprenoriale, ce se referă la capacitatea elevului de a-și valorifica ideile inedite de afaceri în practică. Aceasta include creativitatea, inovația, asumarea de riscuri, precum și capacitatea elevului de a planifica și de a conduce proiecte în scopul atingerii unor obiective bine determinate. Toate acestea vor servi drept reper pentru elevi nu numai în viața lor de zi cu zi, dar și la locul de muncă, făcându-i conștienți de contextul muncii lor, capabili să profite de oportunități, constituind, în același timp, temelia pentru deprinderi și cunoștințe mult mai specifice cerute de piața forței de muncă. Aceasta presupune, de asemenea, conștientizarea valorilor etice și promovarea bunei guvernări.

Competența antreprenorială și spirit de inițiativă solicită în procesul de formare următoarele componente:

- Cunoștințe – Cunoștințele necesare includ informații privind oportunitățile pentru activități personale, profesionale și/sau de afaceri, contextul în care oamenii trăiesc și lucrează. Ele asigură o bună cunoaștere a domeniului antreprenoriatului, a oportunităților și provocărilor cu care se confruntă un antreprenor.

- Abilități – Abilitățile se raportează la managementul de proiect pro activ (incluzând, de exemplu, abilitatea de a planifica, organiza, gestiona, conduce și delega, analiza, comunica, raporta, evalua și înregistra), reprezentarea efectivă și negociere, precum și la capacitatea de a lucra atât individual, cât și în colaborare cu echipa. Formarea capacității de a aprecia și identifica punctele tari și slabe, de a evalua și de a-și asuma riscuri când ele sunt justificate, este una esențială.

- Atitudini – O atitudine antreprenorială se caracterizează prin inițiativă, poziție pro activă în viața personală și social-economică, precum și în activitățile de muncă. Aceasta include, de asemenea, o motivare și o determinare în realizarea obiectivelor propuse, căutarea soluțiilor acolo unde alții văd doar probleme, inclusiv și la locul de muncă. Elevii trebuie să fie, de asemenea, conștienți de latura etică a activității de antreprenariat. Misiunea de a forma și dezvolta aceste componente îi revine disciplinei de studiu *Bazele antreprenoriatului*.

Locul acestei discipline în oferta educațională pentru învățământul profesional tehnic se justifică prin următoarele dimensiuni ale educației antreprenoriale:

- 1) descriptiv-informativă, vizând însușirea cunoștințelor generale despre antreprenariat, idei și oportunități de inițiere, dezvoltare și reușită a unei afaceri;

- 2) normativă, referitoare la însușirea unor cunoștințe privind normele juridice care reglementează activitatea antreprenorială;

- 3) interogativ-reflexivă și valorizatoare, care are în vedere dezvoltarea capacității de reflecție critică asupra principiilor etice, formarea atitudinilor necesare în relațiile caracteristice unui mediu de afaceri; practică, ceea ce presupune exersarea de comportamente antreprenoriale și democratice.

Curriculum-ul la disciplina de studiu *Bazele antreprenoriatului* este axat pe următoarele principii: abordarea modulară, axarea pe finalități de învățare, integrarea teoriei cu practica, învățarea interactivă centrată pe elev, perspectiva integrării profesionale și egalitatea genurilor.

Abordarea modulară oferă posibilitatea parcurgerii treptate a conținuturilor de studiu, de la simplu la complex, în vederea formării competențelor specifice și permite evaluarea treptată a progresului, înregistrat

de elev, la finele fiecărei etape de instruire. Structura modulară a curriculum-ului de *Bazele antreprenoriatului* permite un grad înalt de flexibilitate și favorizează ajustarea conținutului cursului la necesitățile specifice ale grupului-țintă.

Un modul reprezintă un set coerent, independent și explicit de finalități de învățare și conținuturi, care duc la formarea de competențe specifice. Fiecare modul este un set de sine stătător de finalități de învățare, ce conferă fiecărui modul un grad sporit de independență. Noi module de avansare pot fi proiectate la cererea pieței educaționale pentru optimizarea sistemului de învățământ, fără a afecta alte părți ale curriculum-ului. Caracterul modular asigură posibilitatea de receptivitate la schimbările de pe piața muncii și flexibilitate în structurarea ofertelor de instruire pentru toate categoriile de beneficiari. În cazul beneficiarilor adulți, formarea pe module asigură mobilitate și sporește șansele de avansare profesională pe piața muncii.

Axarea pe finalități de învățare orientează procesul educațional către un șir de rezultate scontate/ competențe, care reflectă ceea ce se așteaptă de la un elev să cunoască, să înțeleagă și să fie capabil să execute/ demonstreze la finalizarea fiecărui modul curricular. Procesul educațional este bazat pe învățare prin cooperare și muncă în echipă. Elevii activează în comunitățile lor, colaborează cu antreprenori din localitate și alte grupuri în afara sălilor de clasă. Din perspectiva principiului axarea pe finalități de învățare, în contextul curriculum-ului de față, noțiunea de Finalități modulare, reflectă cunoștințe, abilități, atitudini și realizează aceleași funcții curriculară ca și subcompetența din curricula modernizată preuniversitară și conceptul de obiectiv de referință din Curriculum de bază.

Integrarea teoriei cu practica presupune că tot ceea ce se învață în procesul didactic urmează să se valorifice în cadrul activităților practice, asigurând formarea și dezvoltarea competențelor generale și specifice disciplinei. Profesorul asigură integritatea academică a programului prin crearea de oportunități pentru ca elevii să stăpânească anumite competențe de bază în timpul elaborării planului de afaceri. Elevii și profesorii lucrează împreună asupra unor idei/ proiecte de afaceri care reflectă nevoile, dorințele și preocupările elevilor.

Învățarea interactivă centrată pe elev presupune adoptarea unui demers de învățare activă prin realizarea unor activități individuale sau în grup, în care elevul acționează independent, soluționează probleme, ia decizii mai puțin influențate și își asumă responsabilitate pentru propriile acțiuni. Profesorii modelează atitudini antreprenoriale prin punerea în aplicare a politicilor și practicilor care să permită elevilor de a gândi și lucra creativ.

Perspectiva integrării profesionale presupune utilizarea în calitate de metode de învățare a studiilor de caz, proiectelor, situațiilor de problemă, care ar stimula gândirea critică a elevului, astfel încât procesul de învățare să devină mai dinamic și mai eficient pentru beneficiari. Cursul oferă elevilor o posibilitate amplă pentru reflecție conștientă și grijulie asupra profesiei lor. Programul include o evaluare continuă și obiectivă a competențelor formate, asigurându-le astfel șanse sporite de angajare în câmpul muncii și oportunități de realizare profesională.

Egalitatea genurilor presupune ca toți elevii trebuie să fie încurajați să fie atenți la multitudinea de aspecte din domeniul antreprenoriatului. Este responsabilitatea școlilor să minimalizeze atitudinile și așteptările formate pe bază de sex și să creeze un mediu educațional lipsit de discriminări în bază de gen. Acest proces poate fi facilitat prin folosirea materialelor și strategiilor ce nu conțin elemente discriminatorii, precum și prin intermediul unei analize a practicilor curente în antreprenoriat.

Pentru a întruni condiția Egalității Genurilor în sistemul vocațional, prezentul Curriculum are un rol aparte în reducerea discriminărilor în bază de gen. Profesorii trebuie să creeze un mediu favorabil, lipsit de prejudecăți și să ofere oportunități egale atât băieților, cât și fetelor de a împărtăși propria experiență în orice domenii, inclusiv istorii de bune practici din domeniul antreprenoriatului. Disciplina Bazele antreprenoriatului vizează integrarea competențelor formate în cadrul altor discipline studiate cu competențele formate de acest curs, asigurând astfel un demers prin excelență interdisciplinar și transcurocurricular.

III. COMPETENȚELE PROFESIONALE SPECIFICE MODULULUI

Competența de antreprenoriat și cultivarea spiritului de întreprinzător.

Această competență presupune transformarea ideilor în acțiuni, include creativitatea, inovația și asumarea riscurilor, precum și planificarea, gestionarea proiectelor pentru a atinge obiectivele. Acest lucru îi ajută pe oameni în viața lor cotidiană, acasă, în societate și la locul de muncă. Managementul proactiv, specific acestei competențe, implică planificarea, organizarea, gestionarea, conducerea și delegarea, analiza, comunicarea, informarea, evaluarea și înregistrarea, reprezentarea și negocierea eficientă, activitatea individuală și în cooperare. O atitudine antreprenorială este caracterizată de inițiativă, proactivitate, independență și inovație, inclusiv motivație și determinare în atingerea obiectivelor, scopurilor personale sau a celor împărtășite cu alții.

Competențele profesionale specifice unității de curs *Bazele antreprenoriatului*:

- Competența de a valorifica oportunitățile în dezvoltarea personală și profesională.
- Competența de a organiza o activitate cu caracter antreprenorial.
- Competența de a gestiona resursele financiare în diverse contexte.
- Competența de a promova și realiza bunuri/ servicii produse.
- Competența de a elabora și prezenta un plan de afaceri.

IV. ADMINISTRAREA MODULULUI

Codul disciplinei	Denumirea disciplinei	Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
			Total	Contact direct		Lucrul individual		
				Prelegeri	Practică/ Seminar			
U.03.O.008	Bazele antreprenoriatului	3	90	20	40	30	Examen	3

V. UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE

Unități de competențe	Unități de conținut/ Cunoștințe	Abilități
I. Antreprenoriatul – o opțiune de carieră profesională		
UC1. Valorificarea oportunităților în dezvoltarea personală și profesională	1.1. Opțiuni de lansare a propriei afaceri: –Motive importante pentru lansarea unei afaceri. –Modalități de a unei afaceri: prin lansare de la „zero”, prin cumpărarea unei afaceri existente, prin contractul de franchising. –Formele organizatorico-juridice ale unor activități antreprenoriale și particularitățile lor.	1. Identifică oportunitățile existente pentru dezvoltarea personală și profesională. 2. Determină caracteristicile, riscurile și beneficiile antreprenoriatului ca oportunitate în carieră. 3. Stabilește o modalitate de lansare a unei afaceri în raport cu opțiunile personale. 4. Utilizează prevederile legislative referitoare la activitatea antreprenorială în rezolvarea situațiilor problemă. 5. Analizează oportunități de susținere a propriei afaceri din partea statului și a programelor de susținere a afacerilor. 6. Argumentează propria idee de afaceri.

II. Elemente de management și gestionarea riscurilor		
UC2. Organizarea activității cu caracter antreprenorial	2.1. Organizarea și coordonarea unei activități antreprenoriale: – Organizarea timpului. – Organizarea personalului și a condițiilor de muncă. – Contractul individual de muncă. – Comunicarea – un instrument eficient de gestionare a activității antreprenoriale.	1. Identifică personalul necesar la etapa de inițiere a afacerii. 2. Aplică metode de recrutare, selecție și motivare a personalului.
	2.2. Motivarea angajaților: – Metode de motivare a personalului. – Rolul salariului în sistemul motivațional. – Forme de salarizare. – Fondul de salarii.	1. Aplică metode de recrutare, selecție și motivare a personalului. 2. Determină indicatorii de evaluare a muncii angajaților.
	2.3. Controlul afacerilor. Riscurile în activitatea de antreprenariat și gestionarea acestora: – Evaluarea calității. – Evaluarea profesională a angajaților. – Tipuri de risc în activitatea de antreprenariat. – Modalități de diminuare și gestionare a riscurilor.	1. Analizează riscurile unei afaceri și modalitățile de minimalizare a lor. 2. Argumentează importanța managementului în gestionarea unei afaceri.
III. Finanțarea și evidența activității antreprenoriale		
UC3. Gestionarea resurselor financiare în diferite contexte	3.1. Surse de finanțare a afacerii: – Fondurile proprii și cele împrumutate. – Avantajele și dezavantajele utilizării fondurilor împrumutate. – Creditul bancar – modalitățile de obținere și costurile acestuia. – Leasingul ca formă de finanțare.	1. Operează cu noțiuni de evidență financiară a activității de antreprenariat în diverse contexte. 2. Estimează necesarul de capital în demararea unei afaceri. 3. Identifică sursele de finanțare a unei afaceri.
	3.2. Venituri și cheltuieli: – Veniturile și evidența acestora. – Cheltuielile și înregistrarea lor. – Fluxul de numerar. – Raportul privind rezultatele financiare ale unei activități antreprenoriale.	1. Identifică sursele de finanțare a unei afaceri. 2. Realizează evidența financiară a afacerii.
	3.3. Eficiența economico-financiară a afacerii: – Eficiența financiară a afacerii. – Perioada de recuperare a investițiilor inițiale. – Rentabilitatea afacerii. – Pragul de rentabilitate.	Estimează eficiența financiară a unei afaceri.

IV. Marketingul afacerii		
UC4. Promovarea și realizarea produsului/ serviciului	4.1. Piața și clienții: – Metodele de cercetare a pieții. Etapile de realizare a cercetării de marketing. – Comportamentul consumatorilor și nevoile lor.	1. Utilizează conceptul de marketing în promovarea afacerii. 2. Realizează o cercetare de marketing pentru un produs/ serviciu.
	4.2. Produsul și formarea prețului: – Criterii de elaborare a unui produs sau serviciu nou. – Noțiunea de preț. – Principiul de stabilire a prețului. – Analiza și stabilirea prețului.	1. Analizează concurenții. 2. Evaluează produsul/ serviciul propus în conformitate cu cerințele existente pe piață. 3. Stabilește prețul unui produs/ serviciu.
	4.3. Promovarea plasarea și distribuția: – Metode și instrumente de promovare. – Elaborarea strategiei de promovare. – Importanța plasării și criteriile de selectare a acesteia. – Canale de distribuție.	Elaborează strategia de promovare a unui produs/ serviciu concret.
V. Planificarea unei afaceri		
UC5. Elaborarea și prezentarea unui plan de afaceri	5.1. Structura planului de afaceri: – Foaia de titlu, rezumatul și destinatarul planului de afaceri. – Scopul și obiectivele planului de afaceri. – Produse si servicii. – Planul de marketing. – Planul de structura. – Planul financiar. – Anexe.	1. Identifică structura propriului plan de afaceri. 2. Elaborează propriul plan de afaceri.

VI. REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
I.	Opțiuni de lansare a propriei afaceri.				
1.1.	Elemente de management și gestionarea riscurilor.	3	1	2	–
II.	Organizarea și coordonarea unei activități antreprenoriale.				
2.1.	Motivarea angajaților.	8	2	4	2
2.2.	Controlul afacerilor. Riscurile în activitatea de antreprenoriat și gestionarea acestora.	10	2	4	4
2.3.	Finanțarea și evidența activității antreprenoriale.	8	2	4	2
III.	Surse de finanțare a afacerii.				
3.1.	Venituri și cheltuieli.	10	2	4	4
3.2.	Eficiența economico-financiară a afacerii.	10	2	4	4
3.3.	Marketingul afacerii.	8	2	4	2

IV.	Piața și clienții.				
4.1.	Produsul și formarea prețului.	9	1	4	4
4.2.	Promovarea plasarea și distribuția.	8	2	4	2
4.3.	Planificarea unei afaceri.	10	2	4	4
V.	Structura planului de afaceri.	6	2	2	2
5.1	Total	90	20	40	30

VII. STUDIUL INDIVIDUAL GHIDAT DE PROFESOR

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termen de realizare
II. Antreprenoriatul – o opțiune de carieră profesională			
1. Identificarea propriilor calități antreprenoriale. 2. Determinarea avantajelor și dezavantajelor de a fi antreprenor. 3. Analiza SWOT a propriei idei de a face.	Portofoliul Prezentare Tabel.	1. Prezentarea portofoliului. 2. Calitatea și relevanța. 3. Utilizarea unui limbaj adecvat.	Săptămâna 1
II. Elemente de management și gestionarea riscurilor			
Identificarea necesarului de personal la etapa de inițiere a propriei afaceri și stabilirea criteriilor de selectare ale acestuia.	Portofoliul. Tabel.	Corectitudinea completării tabelului.	Conform graficului stabilit
Stabilirea modalităților de salarizare a personalului angajat.	Portofoliul. Studiul de caz.	Corectitudinea completării formularului și a calculelor.	Conform graficului stabilit
Identificarea riscurilor specifice propriei idei de afaceri și a procedurii de minimizare a acestora.	Portofoliul. Matricea de analiză și diminuare a riscurilor.	Prezentarea portofoliului. Calitatea relevanța prezentării. Utilizarea unui limbaj adecvat.	Conform graficului stabilit
III. Finanțarea și evidența activității antreprenoriale			
Determinarea necesarului de capital pentru propria afacere.	Studiu de caz.	Modalitatea de prezentare și corectitudinea informației. Apelarea la exemple practice.	Conform graficului stabilit
Prognoza veniturilor și cheltuielilor pentru propria afacere.	Studiu de caz.	Modalitatea de prezentare și corectitudinea informației.	Conform graficului stabilit
Stabilirea pragului de rentabilitate al unei afaceri.	Portofoliul. Reprezentarea grafică.	Modalitatea de prezentare și corectitudinea informației.	Conform graficului stabilit
IV. Marketingul afacerii			
Stabilirea modificărilor necesităților și dorințelor consumatorilor în dependență de etapa de viață.	Portofoliul. Tabel.	Corectitudinea completării tabelului.	Conform graficului stabilit
Determinarea prețului produsului/ serviciului.	Studiu de caz.	Modalitatea de prezentare și corectitudinea informației.	Conform graficului stabilit
Identificarea strategiilor de promovare a produsului/ serviciului.	Cercetare de piață.	Modalitatea de prezentare și corectitudinea informației.	Conform graficului stabilit
V. Planificarea unei afaceri			
Prezentarea planului de afaceri.	Portofoliul. Planul de afaceri.	Modalitatea de prezentare și corectitudinea informației.	Conform graficului stabilit

VIII. SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare-învățare a disciplinei Bazele antreprenoriatului se produce în baza unei abordări strategice. Predarea cursului implică gândire strategică și creativă, care face posibilă stăpânirea cu succes a situațiilor de învățare.

Prin definire, conceptul de strategie didactică este privit ca mod integrativ de abordare și acțiune a tuturor resurselor procedurale (forme, metode, mijloace tehnice) și a principiilor didactice de utilizare a acestora în procesul de vehiculare a conținuturilor în vederea dezvoltării/ formării competențelor generale și specifice disciplinei.

În proiectarea didactică de lungă și scurtă durată profesorul se va ghida de prezentul curriculum, atât la compartimentul competențe, cât și conținuturi recomandate. Structurarea pe unități de învățare, a competențelor specifice și finalităților modulare, asociate acestora se va realiza la discreția cadrului didactic, care are obligația de a forma la elevi toate competențele specifice prevăzute de Curriculum până la finele perioadei de învățare. În corespundere cu cerințele didactice profesorii vor planifica ore de sinteză și evaluare, precum și activități practice în funcție de condițiile existente în instituția respectivă de învățământ și materialele disponibile.

Noul model de proiectare este centrat pe *unitatea de învățare* – structură didactică deschisă și flexibilă, unitară din punct de vedere tematic, care se desfășoară într-o perioadă anumită de timp, are drept scop formarea competențelor specifice, finalităților modulare și se finalizează prin evaluare. Unitatea de învățare este stabilită de către profesor și poate include un număr rezonabil de conținuturi din cadrul unui singur modul (4-6 *activități didactice*). Cadrul didactic va fi preocupat de stabilirea coerenței pe orizontală între „Competențe specifice” – „Finalități modulare” – „Conținuturi” – „Activități de învățare”. De asemenea, profesorul va utiliza ca evenimente educaționale etapele cadrului „Evocare” – „Realizarea sensului” – „Reflecție” – „Extindere”.

Competențele specifice pe care elevul le va dobândi odată cu finalizarea învățării disciplinei „Bazele Antreprenoriatului”, se vor forma prin parcurgerea unor pași intermediari, reprezentați de anumite obiective derivate, numite obiective operaționale. Acestea vor arăta cu precizie și claritate ce va ști și ce va putea să facă elevul la sfârșitul fiecărei lecții, vizând un comportament observabil și direct testabil. Centrarea pe elev ca subiect al activității instructiv-educative în cadrul disciplinei *Bazele antreprenoriatului* și orientarea acesteia spre formarea competențelor specifice presupun respectarea unor exigențe ale învățării durabile, printre care:

- utilizarea metodelor interactive;
- realizarea diverselor activități pentru exersarea competențelor antreprenoriale, utilizarea calculatorului în exerciții de simulare a derulării, monitorizării și evaluării afacerii, care pot apropia procesul de predare-învățare de realitatea economică;
- operarea cu diferite alternative explicative în interpretarea unor fapte, fenomene, procese economice, care va contribui în continuare la dezvoltarea unui comportament competitiv și rațional în utilizarea resurselor disponibile.

În cadrul activităților organizate la ore, elevii și profesorii utilizează practic diverse strategii de învățare, menite să formeze competențele specifice, ce ar permite valorificarea eficientă a propriului potențial și, în perspectivă, inițierea și gestionarea eficientă a propriei afaceri (de exemplu, frizerie, patiserie, servicii auto, prestarea de servicii ca electrician, ș.a.).

În acest caz, procesul didactic se focalizează pe formarea competențelor specifice disciplinei. Ulterior, demersul didactic se va axa pe abilitățile specifice care vor ajuta elevii să-și înființeze propria afacere în timpul sau după încheierea studiilor.

Această strategie va contribui la crearea cadrului educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea conștientă a elevului în procesul de activitate economică. Indife-

rent de domeniul formării profesionale, modalitatea cea mai eficace pentru atingerea finalităților curriculare este de a determina elevii să participe la proiecte și activități practice, în care se pune accentul pe învățarea prin practică și se câștigă experiență reală în antreprenoriat.

Educația centrată pe experiență este esențială pentru promovarea spiritului antreprenorial și formarea competenței antreprenoriale. Rezultate deosebit de bune pot fi obținute, dacă se lucrează în grupuri mici, se aplică tehnici interactive, cum ar fi: Mozaic, STAD – metoda învățării în grupuri mici, TGT – metoda turnirului între echipe, Simulările computerizate și jocurile de afaceri, Harta cognitivă sau harta conceptuală, Matricele, Lanțurile cognitive, Fishbone maps (scheletul de pește), Diagrama cauza-efect, Pânza de păianjen, Brainstorming, metoda Pălăriilor gânditoare, Masa rotundă, Interviu de grup, Studiul de caz, Incidentul critic, Phillips 6/6, Tehnica 6/3/5, Controversa creativă, Fishbowl (tehnica acvariului), Patru colțuri, Metoda Frisco, Sinectica, Metoda Delphi, Portofoliul individual și de grup, Firme de exercițiu create de elevi, Vizitarea întreprinderilor și stagiile de practică și altele, care vor contribui la formarea competențelor specifice disciplinei *Bazele antreprenoriatului*.

Resursele didactice de bază în predarea disciplinei constau din manuale și suporturi de curs la diferite module, însoțite de prezentări PPT. Pentru dezbateri și simulări de laborator sunt disponibile Studii de caz și diverse situații-probleme. Curriculum-ul la *Bazele antreprenoriatului* oferă profesorilor diferite posibilități de abordare didactică a disciplinei. Oricare ar fi opțiunea didactică a profesorului, aceasta se va dovedi utilă, incitantă, dacă va reuși să antreneze elevii în activități de învățare atrăgătoare, care să răspundă intereselor și experienței de viață ale grupului țintă.

O importanță deosebită o are legătura permanentă a disciplinei cu realitatea și mediul înconjurător, experiența de viață a elevilor, a părinților acestora și oamenilor de afaceri, ceea ce accentuează caracterul aplicativ-practic al disciplinei. Este însă important să menționăm și faptul că competența de bază a disciplinei, competența antreprenorială este una din cele 10 competențe transversale, stipulate în curriculumul național și, implicit, dezvoltată și de alte discipline predate în învățământul profesional (vocațional tehnic). Plus la aceasta atitudinile antreprenoriale sunt o prioritate pentru sistemul de formare profesională inițială.

În unele situații, profesorii vor trebui să facă față provocărilor care vin din „lumea reală” a așa-ziselor „afaceri de succes”, obținute prin încălcarea normelor juridice și etice pentru a minimaliza riscul mesajelor duble.

Spiritul antreprenorial ce se dorește cultivat prin prezentul curriculum, trebuie să formeze și să dezvolte la elevi, potențiali antreprenori, spiritul de fair-play, raporturi corecte cu legea, cu instituțiile de stat sau non-guvernamentale, cu competitorii sau cu partenerii de afaceri. Profesorul convins el însuși că afacerile pot fi „curate” și „de succes” în același timp, că afacerile au ca scop avantajul personal, dar și al comunității, avantajul reciproc, va fi cel care își va convinge, în cele din urmă, elevii că afacerile, profitul, etica și legea nu se contrazic, ci, dimpotrivă, trebuie gândite și practicate numai împreună.

Privit într-un context mai larg, spiritul antreprenorial presupune abordarea unui comportament civic pro-activ, intolerant față de ne-respectarea legii de către orice membru al societății, orientat spre dezvoltarea socio-economică a țării și a comunității, spre crearea unui mediu mai bun de afaceri cu respectarea principiului solidarității sociale.

IX. SUGESTII DE EVALUARE A COMPETENȚELOR PROFESIONALE

În cadrul unității de curs se vor utiliza diferite forme de evaluare (verbală, scrisă, curentă, tematică, etc.), pentru a asigura eficiența procesului de evaluare. Pentru evaluarea scrisă vor fi elaborate teste, fișe, exerciții, etc., care au drept scop dezvoltarea la elevi a capacităților de sinteză și de sistematizare a cunoștințelor. Pornind de la specificul învățământului profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, se recomandă ca evaluarea să se bazeze pe produsele propuse pentru a fi elaborate:

Nr. crt.	Itemii	Criteriile de evaluare
1.	Exercițiu	– corectitudinea strategiei de rezolvare; – corectitudinea aplicării formulelor; – corectitudinea rezultatelor; – modul de prezentare a rezultatelor; – modul de interpretare a rezultatelor
2.	Problema rezolvată	– înțelegerea problemei; – formularea și testarea ipotezelor; – stabilirea strategiei rezolutive; – reprezentarea și interpretarea rezultatelor
3.	Demonstrație	– formularea de ipoteze; – corectitudinea ipotezei; – corectitudinea concluziei; – corectitudinea raționamentelor; – calitatea expunerii textuale și grafice
4.	Argumentare scrisă	– corectitudinea formulării temei; – selectarea și structurarea logică a argumentelor; – apelarea la propria experiență în explicarea supozițiilor – utilizarea limbajului de specialitate, respectând normele lingvistice
5.	Argumentare orală	– corectitudinea formulării temei; – Structurarea logică a tezelor propuse pentru discuție; – apelarea la propria experiență în argumentare; – utilizarea corectă a mijloacelor orale de exprimare
6.	Studiu de caz	– corectitudinea interpretării studiului de caz propus; – calitatea soluțiilor, ipoteze propuse; – corectitudinea lingvistică a formulării; – logica formulării; – rezolvarea corectă a problemei; – aprecierea critică, individualitatea răspunsurilor

Certificarea studiului unității de curs este realizat în baza examenului. Nota finală se obține în urma însumării 60% din media notelor curente de la orele contact direct și 40% din nota de la examen.

X. RESURSELE NECESARE PENTRU DESFĂȘURAREA PROCESULUI DE STUDII

Cerințe față de sălile de curs	
Pentru orele teoretice	Sală de studii. Proiector multimedia, ecran, calculator.
Pentru orele practice	Sală de studii. Proiector multimedia, ecran, calculator, conexiune la internet, laptop, smartphone.

XI. RESURSE DIDACTICE RECOMANDATE ELEVILOR

1. Anghel L., Florescu C., Zaharia R. *Marketing. Probleme, cazuri, teste*. București, 1994.
2. *Antreprenariat inițierea afacerii*. Coord. Bugaian L., Editura „Levința Angela”, Chișinău, 2010.
3. Bugaian L., Roșcovan M., Solcan A., Todirașcu Șt. *Ghid practic pentru antreprenori*. Editura „Multi Art-SV”, Chișinău, 2010.
4. Butler D. *Planificarea afacerii. Ghid de start*. Editura All, București, 2006.
5. Catîșev E., Jumiga D. *Ghidul antreprenorului*. CONTACT, 2012.

6. Finch B. *Cum să concepi un plan de afaceri?* Editura „Rentrop&Straton”, 2007.
7. <http://businessportal.md/ro/files/ghiduri/>
8. <http://www.scribd.com/doc/55870812/intrebari-raspunsuri-antreprenoriat>
9. Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii *Ghid legislativ în domeniul activității antreprenoriale*. Chișinău, 2007.
10. Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii *Doresc să-mi lansez propria afacere*. Ghid pentru antreprenori începători și prestatori de servicii în afaceri. Chișinău, 2007.
11. Popescu D. *Managementul afacerilor*. Editura Economică, București, 2001.
12. Porojan D., Bisa C. *Planul de afaceri*. Editura „Irecson”, București, 2005.
13. Săndulescu I. *Planul de afaceri*. Ghid practic. Ediția a III-a, Editura CH Beck, București, 2006.
14. Solean A. *Managementul micului business*. Chișinău, 2001.
15. www.business.md
16. www.ceda.md
17. www.macip.ase.md
18. www.mybusiness.md
19. www.odimm.md